

LYS PÅ: Lektion 4

HVEM KAN SE HVAD?

I denne lektion lærer eleverne om forskellige trafikanter, og hvordan de placeres i forhold til hinanden i et trafikhierarki. Klassen går på trafiksafari i nærmeste lyskryds/rundkørsel/større vejkryds/etc., lærer navne på trafikanter og køretøjer, og udpeger farlige steder. Hjemme i klassen undersøger eleverne gennem leg, hvad de hårde trafikanter kan se.

Praktisk

- **Fag:** Særligt relevant for dansk, færdselslære og understøttende undervisning
- **Varighed:** 2 lektioner (90 min.)
- **Forberedelse:**
 - Forbered ruten til nærmeste lyskryds (eller lign.).
 - Informer forældre om gåturen i trafikken.
 - Overvej brug af reflekseveste til børnene under turen.
 - Print hjælpeark til underviser.
 - Gør videoen klar til afspilning i klassen.
 - Til legen "Stil dig, så jeg kan se dig" skal bruges fire kegler, en stol og et bord.

Det øver I

- Forståelse for egen sikkerhed, bl.a. ved at opnå viden om, hvor fodgængere og cyklister er placeret i trafikhierarkiet.
- Kendskab til andre trafikanter, deres plads i trafikken og indblik i andre trafikanters udsyn.

Det skal I bruge

- Video om Kaninen og Bjørnen
- Papir og blyant til elever
- Hjælpeark til underviseren om trafikhierarki

SÅDAN KØRER DU LEKTIONEN

1. Se video (5 min.):

Start lektionen med at vise videoen med Kaninen og Bjørnen, som finder ud af, at der er forskel på trafikanter, og Kaninen bliver klogere på, hvem der kan se hvad i trafikken.

2. Klassediskussion (10 min.):

Tal om, hvad I har set i filmen.

- Hvorfor har Kaninen problemer med at se de andre trafikanter i VR-bilist-simulatoren?
- Hvad skulle være anderledes i videoen, hvis Kaninen og Bjørnen havde været i et rigtigt vejkryds?
- Har nogle af jer prøvet at råbe og skribe på bagsædet af bilen? Hvordan reagerede jeres forældre?
- Har nogle af jer oplevet at se noget i trafikken, som jeres forældre ikke opdagede?

3. Trafiksafari (25-30 min.):

Forbered eleverne på, at I skal gå en kort tur til nærmeste lyskryds (eller lign.) for at se på og tale om forskellige trafikanter. Eleverne medbringer papir og blyant. I går til det nærmeste vejkryds. Stil jer samlet på en god og sikker observationsplads.

Elevopgave: Eleverne skriver de køretøjer ned, de får øje på, og overvejer, hvem af trafikanterne, der er mest udsat for fare, og hvor i krydset de farlige steder og situationer kan opstå.

4. Trafikhierarki øvelse (15 min.):

Tilbage i klassen laver I fælles en liste på tavlen over de forskellige typer af trafikanter, I har set. Tilføj dem, der eksisterer herudover (brug hjælpepark til underviseren).

- Forklar eleverne, at der findes bløde og hårde trafikanter.
- Bed eleverne diskutere i makkerpar, hvem der er bløde, og hvem der er hårde.
- Saml op i klassen.

SÅDAN KØRER DU LEKTIONEN

• FORTSAT

- Forklar, at man kan lave et trafikhierarki, som går fra de blødeste til de hårdeste trafikanter.
- Lav hierarkiet i fællesskab på tavlen, hvor eleverne kan byde ind.
- Sammenlign jeres liste med listen fra hjælpepark til underviser.
- Lad det være oplæg til drøftelse af, hvad forskellen er på bløde og hårde trafikanter, og hvordan fodgængere og cyklister kan gøre sig mere synlige for andre trafikanter.

5. Leg "Stil dig, så jeg kan se dig" (20 min.):

I denne leg afprøver I ligesom Kaninen, hvornår man kan se de bløde trafikanter i trafikken. Legen leges i to omgange – først med en bil og bagefter en bus/lastbil. Målet med legen er, at eleverne får øjnene op for, hvor svært det kan være for chaufføren at se de bløde trafikanter.

Bil: I klasselokalet (eller udendørs) markeres en firkant ved hjælp af fire kegler, som er en bil. Placér en stol og en elev som fører i bilen. Eleven må se fremad og til siden. 1 – 8 elever stiller sig uden at sige noget og kun én ad gangen forskellige steder omkring "chaufføren" – det kan være skråt bagved, foran, bagved, helt tæt på eller ved siden af.

Chaufføren får besked på, at der nu er trafikanter i nærheden. Chaufføren må nu kigge fremad og til siden og skal tilkendegive, hvem den kan se. Når et par elever har prøvet, taler I fælles om, hvad øvelsen viser, og hvad blinde vinkler er.

Bus/lastbil: Behold markeringen, men sæt stolen oven på et bord, så chaufføren kommer højere op. Gentag aktiviteten fra før. Når, eleverne har prøvet, taler I igen fælles om, hvad øvelsen viser, og hvad blinde vinkler er. Var der forskel på højden af køretøjet og udsynet til de bløde trafikanter?

6. Opsamling i klassen (10 min.):

Til slut sætter I fælles ord på, hvordan trafikhierarkiet fungerer, hvorfor køretøjerne er placeret, hvor de er, og som afrunding på legen, hvorfor cyklister og fodgængere bør være opmærksomme på deres placering ift. andre trafikanter.

Hjælpeark til underviseren

TRAFIKHIERARKI

Hvad er en trafikant?

Trafikant er et fælles navn for alle dem, man kan møde i trafikken. En bil og en bus er eksempler på to typer trafikanter. Vi er også en trafikant, når vi cykler eller går i trafikken.

Hårde og bløde trafikanter

I trafikken taler man om bløde og hårde trafikanter. De blødeste trafikanter er fodgængere. De hårdeste er de store og tunge lastbiler. Alle andre trafikanter ligger der imellem.

Man deler trafikanter ind sådan, fordi alle har pligt til at tage hensyn til blødere trafikanter. Når vi cykler, skal vi for eksempel tage hensyn til fodgængerne, mens bilerne skal tage hensyn til cyklister og fodgængerne.

Overordnet skal alle typer trafikanter dog tage hensyn til hinanden.

Trafikhierarki

Alle trafikanter kan placeres i et såkaldt trafikhierarki. Jo tungere, og dermed hårdere, en trafikant er, desto højere oppe i hierarkiet befinder trafikanten sig.

Det er vigtigt for elever at forstå trafikhierarkiet. Som cyklist, og dermed blød trafikant, befinder man sig ret langt nede i hierarkiet, og som barn måske endda allernederst.

Ved at lære om bløde og hårde trafikanters placering i trafikhierarkiet lærer eleverne at kunne passe på sig selv.

Trafikhierarki-øvelse

I selve opgaven kan placeringen af de forskellige typer trafikanter godt diskuteres. Er en tom varebil måske mindre farlig end en stor bil læsset med folk og varer?

Derfor er det også helt fint, hvis elevernes placering ikke er helt magen til hierarkiet på næste side. Det er bare vigtigt, at de får en forståelse af, hvor bløde og udsatte trafikanter de selv er.

Hjælpeark til underviseren

TRAFIKHIEARKI

• FORTSAT

Vejledende facitliste

1. Lastbil
2. Bus
3. Varebil
4. Stor bil og elbil
5. Lille bil
6. Motorcykel
7. Scooter/knallert
8. Elcykel
9. Ladcykel
10. El-løbehjul
11. Cykel
12. Løbehjul/Skateboard*
13. Fodgænger

*Når man kører på løbehjul eller skateboard uden el, skal man følge de samme regler som fodgængere. Det betyder, at man skal køre på fortovet.

